

Українська мова 12 клас

12.05.2020 – 13.05.2020

Тема: Розділові знаки у складнопідрядних реченнях.

1. Опрацювати тему за питаннями:

1. Яке речення називається складнопідрядним?
2. Які є види складнопідрядних речень?
3. Коли між двома підрядними сполучниками ставимо кому?
4. Коли у складнопідрядному реченні ставимо тире?
5. Коли перед сполучником підрядності кома не ставиться?

<i>Кома</i>	На письмі підрядну частину складнопідрядного речення відокремлюємо комою , а в усному мовленні – паузою . Якщо ж підрядна частина стоїть у середині головної, то коми ставимо з обох боків. НАПРИКЛАД: 1. <i>Ніколи другому не бажай того, чого собі не хочеш</i> (Нар. творчість). 2. <i>Той, хто угору йде, не оглядається на скелі і на терни</i> (М. Подолян).
<i>Частка не</i>	Якщо перед сполучником підрядності (сполучним словом) стоїть частка не або ні , то кому перед цим сполучником (сполучним словом) не ставимо . НАПРИКЛАД: <i>Мене цікавить не як це сталося, а які можливі наслідки цього факту.</i>
<i>Збіг сполучників</i>	Між двома сполучниками підрядності на зразок що якщо, що якби, що коли, бо як і под. кому не ставимо , якщо частину речення, уведену другим сполучником, не можна пропустити, не порушуючи будови всього речення (у наступній частині є співвідносне слово то). ПОРІВНЯЙМО: 1. <i>Отут, серед цвіту, здається, що якби людина навчилася мудрості в дерев, то не була б ворогом самій собі й природі</i> (Є. Гуцало). 2. <i>На болоті росли кумедні кактуси й ніжні мімози, що, коли до них приторкнутися, звертали своє листячко</i> (О. Ольжич).
<i>Складений сполучник</i>	При складених сполучниках (<i>тому що, через те що, для того щоб, незважаючи на те що, замість того щоб, після того як</i> та ін.) залежно від змісту та інтонації кому ставимо один раз: або перед усім сполучником, або в середині нього. Якщо підрядна частина зі складеним сполучником стоїть перед головною , то в середині сполучника кому не ставимо . НАПРИКЛАД: 1. <i>Я прокинувся через те, що поїзд пішов швидше.</i> 2. <i>Після того як пройшов дощ, стало холодніше.</i>

Зверніть увагу!

У складнопідрядному реченні з метою інтонаційного відокремлення головної й підрядної частини іноді ставлять тире. **НАПРИКЛАД:** 1. *Коли їм сумно – хай вони сумують* (Л. Костенко). 2. *Щоб жити – ні в кого права не питають* (П. Тичина).

2. Виконати вправи:

350. I. Спишіть, розставляючи пропущені розділові знаки. Побудуйте схему першого речення.

1. Той хто по-справжньому любить Батьківщину в усіх відношеннях справжня людина (*В. Сухомлинський*). 2. І де б я не був за далекою даллю тебе Україно завжди пізнаю... (*А. Малишко*). 3. Щоб зірвати одну квітку треба виростити десять (*В. Сухомлинський*). 4. Там де була твоя вуличка листям **вітер** мої замітає сліди (*І. Давидков*). 5. Надію в хаті поважайте її на видному тримайте бо де у хаті вона є туди і щастя забреде (*С. Горлач*). 6. Навіть тоді як людина згорить совість людини продовжує жити (*М. Вінграновський*). 7. Останній **місяць** року налаштовує кожного з нас на оптимістичну **хвилю** бо хоч зима і повертає на **мороз** сонце вже йде на літо (*В. Скуратівський*). 8. Якщо хочеш мати дозвілля не витрачай марно часу (*Нар. творчість*).

II. Запишіть виділені іменники в кличному відмінку однини.

351. Доповніть подані речення підрядними частинами, поданими праворуч, і запишіть. Розставте й обґрунтуйте розділові знаки.

1. Там над водою гнуться явори (За <i>А. Малишком</i>).	• де зорі сяють з-за гори
2. В ніч високосного притулку ти до плеча мене притулиш безсмертним рухом скрипаля (За <i>Л. Костенко</i>).	• коли йде обертом земля
3. Музика стає її частинкою й ніколи не вмирає (За <i>Г. Лейбніцем</i>).	• яка одного разу ввірвалась у вашу душу
4. У світі злomu і холодному чи ми пробачим одне одному цю несподівану печаль? (За <i>Л. Костенко</i>).	• де щастя зіткане з прощань
5. Синам наш Київ золотий розкрилоє ворота (За <i>М. Рильським</i>).	• що віддають життя за отчий дім, що волю принесли крізь непроглядний дим

357. I. Спишіть речення, розставляючи пропущені розділові знаки.

1. І хоч ти не сказала нічого бо не слухала вітрових слів він забувши солодку знемогу розганяти хмарки полетів (*В. Симоненко*). 2. Неподалеку грайливо дзюрчав гірський потік з гір де смереки і ялини зводили свої шпильсті верхівки до синяви чистого безхмарного неба повіяв свіжий лагідний вітерець але червнєве опівденне сонце досить-таки припікало й учні охоче розташувались у затінку коло каменя (*Б. Антоненко-Давидович*). 3. Мені здається друже що голови навіть наймудріших людей тупіють коли ці люди зберуться разом і що там де найбільше мудреців найменше мудрості (*III. Монтеск'є*). 4. Нема тих грошей якими можна б заплатити за людський розум і людське серце навіть тоді коли хтось думає що у світі все купується і все продається (*І. Чендей*). 5. Щасливий той хто і зазнавши мук життя прожив прозоро і натхненно (*М. Вінграновський*).

II. Побудуйте схеми та визначте види речень.

359. Побудуйте з кожної групи простих речень одне складнопідрядне з кількома підрядними частинами. Використайте відповідні сполучники чи сполучні слова. Речення запишіть.

БРАЗОК. *Людина перестала вчитися. Людина не повинна дивуватися. Вона блукає в п'тьмі небезпечних часів. – Людина, яка перестала вчитися, не повинна дивуватися тому, що вона блукає в п'тьмі небезпечних часів* (Генрі Форд).

1. Найпростішим є атом Гідрогену. Ядро атома Гідрогену складається з одного протона. Навколо протона рухається один електрон.

2. Груша стара не може вночі заснути. Груша згадує пісню. Пісню колись приносив вітер.

3. Треба краще зрозуміти сутність державних підприємств. Потрібно проаналізувати чинне законодавство. Чинне законодавство регулює різні аспекти створення й діяльності державних підприємств.

14.05.2020

Тема: Біографія Хуліо Кортасар.

1. Опрацювати біографію за питаннями.

1. Представником якого періоду був Хуліо Кортасар?
2. Коли і де народився Хуліо Флоренсіо Кортасар?
3. В якій родині народився Хуліо Кортасар?
4. Куди неодноразово перебиралася родина Хуліо?
5. Яка несподіванка сталася в родині Хуліо Кортасара?
6. Де навчався Хуліо?
7. Чим захоплювався Хуліо Кортасар?
8. Ким працював Хуліо Флоренціо?
9. Коли Хуліо Кортасар отримав французьке громадянство?
10. Коли і де помер Хуліо Кортасар?

Хуліо Флоренсіо Кортасар — представник магічного реалізму та постмодернізму — народився 26 серпня 1914 р. в м. Ікселі (Брюссельський столичний регіон, Бельгія) у сім'ї аргентинця, співробітника торгового представництва. Згодом родина вимушена була шукати прихисток у м. Цюриху, а наприкінці 1915 р. перебралася в Іспанію, до м. Барселони, де проживала до 1918 р. Повернувшись в Аргентину, Кортасари оселилися в м. Банфілді. Їхній будинок став джерелом нових образів, які згодом були відображені у творах Х. Кортасара. Там мешкали коти й собаки, черепахи й сороки. Але раптом гармонія зруйнувалася — несподівано для всіх батько залишив родину. Шестирічний Хуліо та його молодша сестра Офелія дуже рано відчули порожнечу й зрозуміли, що таке зрада. Тягар відповідальності ліг на плечі молодій матері.

Навчаючись у середній школі в м. Буенос-Айресі, хлопець був стараним учнем, завзятим книголюбом, захоплювався творами А. Дюма, Ж. Верна, Е. По. Свій перший роман він написав у дев'ятирічному віці. 1936 р. Х. Кортасар вступив до університету м. Буенос-Айреса на літературно-філософський факультет. Коло його читачьких захоплень значно розширилося: Гомер, Дж. Кітс, П. Шеллі, Ф. Достоєвський, О. Уайльд, Г. К. Честертон, Ф. Кафка, Т. Еліот, Е. Хемінгуей, В. Фолкнер та ін. Проте через брак коштів юнак змушений був залишити навчання. Декілька років він працював сільським учителем, а потім викладав в університеті м. Мендоса.

1938 р. невеликим накладом вийшла друком його символістська збірка сонетів «Присутність» під псевдонімом Хуліо Деніс. Не підтримавши військового перевороту Хуана Перона в Аргентині, Х. Кортасар узяв активну участь в антидиктаторських виступах і згодом відмовився від усіх педагогічних посад і повернувся до м. Буенос-Айреса, де вступив до Книжкової палати. 1946 р. написав новелу «Захоплений дім». 1951 р. видав збірку оповідань «Бестіарій».

Обкладинка збірки оповідань Х. Кортасара «Кінець гри». 2003 р.

Митець отримав літературну стипендію французького уряду й оселився в Парижі. Найвідомішими виданнями письменника стали: збірки оповідань «Кінець гри» (1956), «Темна зброя» (1959), «Життя хрючків і фалів» (1962), романи «Виграші» (1960), «Гра в класики» (1963), «62. Модель для складання» (1968), «Книга Мануеля» (1973), літературні колажі «Довкола дня на 80 світах» (1968), «Останній раунд» (1969) та ін.

У французькій столиці Х. Кортасар вступив на службу в ЮНЕСКО, де працював синхронним перекладачем. Улюбленець інтелектуальної еліти, письменник уникав гамірливих аудиторій, журналістів і телекамер. Він створив свій світ, відкритий тільки найближчому оточенню.

Після тридцятирічного проживання у Франції нарешті 1981 р. письменник отримав французьке громадянство. Х. Кортасар помер 12 лютого 1984 р. в м. Парижі (Франція).

Тема: Біографія Василя Симоненко.

1. Опрацювати тему за питаннями.

1. Коли і де народився Василь Андрійович Симоненко?
2. В якій родині народився Василь Симоненко?
3. Де навчався Василь Симоненко?
4. Коли почав опановувати грамоту Василь Симоненко?
5. Коли Василь Симоненко написав перший вірш?
6. Де і ким працював Василь Симоненко?
7. Коли був заарештований Василь Симоненко?
8. Яка хвороба була у В. Симоненка?
9. Коли помер Василь Андрійович Симоненко?

ВАСИЛЬ СИМОНЕНКО

(1935–1963)

Коротка, яскрава, трагічна доля й творчість цього митця стали справжнім знаменом шістдесятництва, символом тієї неповторної доби. Про нього Василь Стус сказав: «Симоненко став явищем, більшим за його власний доробок» і наголосив: «На голос Симоненка, найбільшого шістдесятника з шістдесятників, поспішала молодь».

А Олесь Гончар назвав його «виглядом молоді української поезії». Таким він залишається й у сприйманні нинішніх читачів — романтичний, емоційний, пристрасний, правдивий і щирий у своєму творчому самовияві, у любові до звичайної людини й до України. Він був проникливим і відважним правдошукачем, борцем за свободу рідної землі й за національне самоствердження народу.

Життєвий і творчий шлях письменника

Василь Андрійович Симоненко народився 8 січня 1935 р. у с. *Бівицях на Полтавщині* в селянській родині – у самому осерді українського сільського світу. У цьому світі хлопчик не просто жив, а щиро любив його, гордився ним. Згодом у вірші «Мій родовід» він зухвало кине «вельможам пихатим і гордим»: «Я із древнішого роду, // Бо я – полтавський мужик».

Безмежно шанував і в усьому наслідував діда Федора (уже дорослим обезсмертив його образ у щемливо-ніжних творах «Дід умер», «Дума про діда»). У три роки почав опановувати грамоту, у п'ять – склав першого віршика.

Після закінчення (із золотою медаллю) десятирічки в сусідньому селі Тарандинці протягом 1952–1957 рр. навчався на факультеті журналістики Київського державного університету. Тут юнак пристрасно прилучається до пізнання слова: багато читає, перекладає, пише, веде записи народного гумору. Йому поталанило навчатися серед надзвичайно здібних молодих людей, які незабаром увійдуть у когорту шістдесятників, стануть відомими письменниками.

Після закінчення навчання, закохавшись у черкащанку Людмилу Півторадня, Симоненко одружується з нею і назавжди пов'язує долю з цим придніпровським містом. Працює журналістом у редакціях місцевих газет «Черкаська правда» й «Молодь Черкащини».

На початку 1960-х років поет входить у коло київської опозиційної інтелігенції, стає активним членом Клубу творчої молоді, у багатьох віршах виступає з різкою критикою радянської влади. Тому потрапляє під нагляд КДБ.

1962 р. з'являється його перша збірка «Тиша і грім». Вона відразу принесла авторові заслужене літературне визнання, стала надзвичайно популярною.

Митець устиг підготувати до друку ще одну поетичну книжку – «Земне тяжіння». Однак вона вийшла у світ уже після його смерті – 1964 р., грубо понівечена цензурою.

Симоненко невтомно вигранював свій талант, розширював творчу палітру. Успішно випробовував свої сили як *гуморист і сатирик* (байки, цикли «Мандрівка по цвинтарю», «Заячий дріб»), автор оповідань («Вино з троянд», «Кукурікали півні на рушниках», «Весілля Опанаса Крокви»), дитячих казок («Подорож у країну Навпаки», «Цар Плаксі́й та Лоскотон»). Його перу належить кілька літературно-критичних статей про сучасне письменство («Початок дороги», «Декорації і живі дерева»).

Особливо похмурим виявилось завершення короткого віку поета. Одним із перших він зрозумів, що «хрущовська відлига» закінчується. Улітку 1962 р. міліціонери заарештували й жорстоко побили В. Симоненка. Незабаром дала про себе знати важка недуга. Офіційна періодика відмовлялася друкувати твори «неблагонадійного» автора, багато друзів почало уникати спілкування з ним, аби й самим не потрапити в немилість до влади.

У такій атмосфері восени 1962 р. поет починає щоденник «Окрайці думок».

В. Перевальський.
Портрет В. Симоненка

Василь Симоненко (фрагменти щоденника): «Мені потрібен друг, з яким я міг би ділитися геть усіма своїми сумнівами. Вірнішого і серйознішого побратима, ніж папір, я не знаю».

«Друзі мої принищили, про них не чути й слова... Друковані органи стали ще бездарнішими і зухвалішими. "Літературна Україна" каструє мою статтю, "Україна" знущається над віршами... у квітні були зняті мої вірші у "Зміні", зарізані у "Жовтні", потім надійшли гарбузи з "Дніпра" і "Вітчизни"».

«Якщо марксизм не вистоїть перед шаленим наступом догматизму, він приречений стати релігією. Ніяке вчення не сміє монополізувати духовне життя людства».

«Немає нічого страшнішого за необмежену владу в руках обмеженої людини».

На початку вересня 1963 р. В. Симоненко ліг у лікарню зі страшним діагнозом — раком нирок.

У ніч з 13 на 14 грудня 1963 р. поетове серце перестало битися.

16 грудня відбувся похорон. Віддати останню шану побратимові прийшли черкаські журналісти й літератори, приїхали також найближчі друзі-шістдесятники з Києва: І. Світличний, Є. Сверстюк, І. Дзюба, Л. Костенко, М. Коцюбинська, А. Горська, М. Сом, М. Вінграновський та інші відомі особистості. Кожен із них розумів, що Україна втратила справжнього сина, який назавжди ввійшов в історію культури своїм болем за її долю, тривогами за Всесвіт.